

18. mai 2013

Forsvarets kapasitet – av Nils Holme, Civita

Leserinlegg i Aftenposten i dag.

- Vi har i dag et solid og effektivt forsvar som ivaretar sine oppgaver i fredstid hjemme og ute, skriver forsvarsminister Strøm-Erichsen i Aftenposten 8. mai. Dette er jeg ikke uenig i. Problemene knytter seg til fortsettelsen: - Dette innebærer en beredskap for krisehåndtering, og etter styrkeoppbygging kan Forsvaret også yte slagkraftig motstand i tilfelle krig.

I Civita-rapporten som ligger til grunn for diskusjonen, har jeg belyst hvordan en rekke forhold som er beskrevet i offentlig tilgjengelige dokumenter samlet sett viser at Forsvarets krigsberedskap er meget begrenset ut over kapasiteten for de oppgavene som ivaretas ute og hjemme i fred. Dette er alvorlig sett på bakgrunn av at omstillingen til et tilgjengelig innsatsforsvar nettopp var begrunnet med at tenkbare militære trusler eller anslag kunne komme så raskt at det ikke ville være tid for styrkeoppbygging. Videre har jeg, og andre, påpekt at vi i dag har en tydelig ubalanse mellom de store investeringene i nytt og oppgradert materiell, og driftsmidler for å utnytte disse investeringene. Med utnyttelse forstås da kapasitet for utnyttelse i en krigssituasjon, slik begrunnelsen for investeringene tilsier.

Et nytt argument er dukket opp i diskusjonen, senest brukt av forsvarssjefen i Aftenposten 13. mai: Vi kan ikke slite ut kostbare fly og fartøyer på unødvendig bruk i fred. Helt enig, men det er da heller ikke problemstillingen. Spørsmålene gjelder om innsatsforsvaret har tilstrekkelig operativt og teknisk personell, utrustning og øvingsnivå til at det kan yte en innsats i krig som forutsatt ved de store anskaffelsene, herunder innsats i såkalte "høyintensitets operasjoner".

Mine svar i Civita-rapporten blir negative for alle forsvarsgrenene. Men så er jo ikke det avgjørende hva utenforstående mener, men hva forsvarssjefen vet. Den enkleste og mest ansvarlige avklaringen ville være å legge frem for Stortinget en kortfattet redegjørelse som på et overordnet plan tydeliggjør hva slags utfordringer som ligger til grunn for krigsberedskapen. Og videre: Hvilke styrker, med hvilken varslingstid og hvilken utholdenhet kan Forsvaret stille mot disse utfordringene?

Tidligere er forslag om en slik redegjørelse blitt avvist med at Stortinget får alle opplysninger om Forsvarets faktiske kapasitet i lukkede høringer. Gitt det begrensede

formatet for disse høringene virker dette ikke sannsynlig. Statsrådets og forsvarssjefens argumentasjon bærer heller ikke preg av å være en ugradert versjon av en underliggende, grundigere, men sikkerhetsbeskyttet redegjørelse.

Men uansett hva som måtte være sagt i de lukkede rom, er tiden åpenbart inne for en bredere politisk vurdering av den overordnede sammenheng mellom Forsvarets krigsoppgaver, den faktiske kapasitet for disse oppgavene, og budsjettet. 